

No: 832 – Mahreç İşareti

TOSYA KIL TELASI

Tescil Ettiren

TOSYA TİCARET VE SANAYİ ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 06.08.2020 tarihinden itibaren korunmak üzere 09.08.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 832
Tescil Tarihi	: 09.08.2021
Başvuru No	: C2020/214
Başvuru Tarihi	: 06.08.2020
Coğrafi İşaretin Adı	: Tosya Kıl Telası
Ürün / Ürün Grubu	: Kıl tela / Dokumalar
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Tosya Ticaret ve Sanayi Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: İbni Selim Mah. Fazıl Boyner Cad. Modern Çarşı No:213 Tosya KASTAMONU
Coğrafi Sınırı	: Kastamonu ili Tosya ilçesi
Kullanım Biçimi	: Tosya Kıl Telası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Tosya Kıl Telası ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Tosya Kıl Telası; yalnızca tela üretiminde kullanılan kamgarn (kıl ipliği) ipliğinin, telanın atkı ipliği (yatay dokuma), çözgü ipliği 20/1 veya 30/1 pamuk ipliği kullanılmasıyla üretilir. 1 cm’de çözgü ipliğinde en az 18 tel pamuk ipliği veya 150 denye polyester iplik bulunur. Tosya Kıl Telasındaki atkı ve çözgü sıklığı 1 cm² lik alanı olan mercekli “pertavsız” adı verilen cihazla ölçülür.

Tosya Kıl Telası ceket, palto, kaban vb. elbiselerin yaka ve göğüs bölgesinin düzgün ve dik durması amacıyla kullanılır.

Dokumacılık, Evliya Çelebi’nin Seyahatname’sinde de bahsedildiği üzere Tosya’ da çok eski bir zanaat olup mutfaklık eski bir meslektir. Mutfaklık esas itibariyle keçi kılından hayvan çulu, yem torbası, taşıma heybesi ve pirinç çuvalı dokuması işidir. Tosya ilçesinde bu işi yapan esnafın bulunduğu sokak “Mutfaklar Çarşısı” olarak anılır. Tosya’da mutfaklık zanaatı yani kıl ipi işlemeciliği eski bir geçmişe sahip olduğundan kıl telaya geçiş daha kolay olmuştur. Tela imalatçılığı, Cumhuriyet döneminde özellikle takım elbiseye geçişle birlikte kıl telaya olan talebin artmasıyla yerleşmeye başlamıştır.

Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi’nde yer alan Nahliye kalesi ve Tosya şehri başlıklı bölümünde “Fakat bütün halkının işi muhayyer dokumaktır. Onun için bedestende fazla muhayyer alınır satılır.” ibaresi geçmektedir. 1970’ li yıllarda ilçe halkının büyük bir çoğunluğunun ev hanımları evlerinin zemin katında bulunan dokuma evi adı verilen dokuma tezgâhlarında kıl tela imalatı yapmakta idi.

Kastamonu Ticaret ve Sanayi Odasının 1934-1935-1936 raporlarında kasabada 800 dokuma tezgâhı bulunduğu ayrıca Tosya Ticaret ve Sanayi Oda meclisinin 28.12.1949 tarihli kararı ile onaylanan Tosya tela ipliği, tela ve dokuma talimatnamesi ile Tosya kıl telasına ait talimatname hazırlandığı ve uygulandığı verilerine ulaşılmıştır. Bu talimatnamede telada kullanılan ipliğin içeriği, telanın ebatları ve damga mecburiyeti getiren standartlara ait bilgiler bulunur.

Üretim Metodu:

Dokuma:

Tosya Kıl Telası geleneksel olarak en az 10 adet/cm atkı ve en az 18 adet/cm çözgü ipliğinden oluşur. Tosya Kıl Telasının geleneksel en ebadı 70 cm iken günümüzde 160 cm ölçüsüne kadar imal edilir. Bu durumda yaklaşık olarak 10 atkı ve 70 cm enindeki Tosya Kıl Telasının 1 metresinin ağırlığı en az 140 g iken, 160 cm enindeki Tosya Kıl Telasının ağırlığı yaklaşık 320 g’dır. Tosya Kıl Telası tek en veya çift en tabir edilen motorlu tezgâhlarda dokunur.

Dokuma Sonrası İşlemler:

1. Gaze işlemi

Dokuma işleminden sonra temizlenmeyen kıllar kıyafetin yüzeyine çıkar. Bunu engellemek için Tosya Kıl Telasının yüzeyi yakılarak yapılan bir tür tıraşlama işlemi uygulanır.

2. Yıkama işlemleri

Gazeden çıkan Tosya Kıl Telası hayvansal ve yanık kokularının giderilmesi ve tozun uzaklaştırılması amacıyla, önce soğuk sudan geçirilir. Daha sonra fiksaj makinesinde sıcak buharda bekletilir.

3. Apreleme işlemleri

Tosya Kıl Telası, apreleme işlemleri için kurutma makinesine alınır. Burada tutkal ve nişasta karışımı ile işlemler yaparak kendine özgü bozulmayan bir form kazanır. Bu işleme kolalamada denir.

Bu işlemlerin ardından Tosya Kıl Telası, rulo makinasında 50 metreden az olmamak kaydıyla rulo topları haline getirilip şeffaf naylon torbalarla paketlenir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Geçmişe eskiye dayanan Tosya Kıl Telasının coğrafi sınır ile ün bağı bulunur. Bu sebeple tüm üretim aşamaları, coğrafi sınırdaki gerçekleşmelidir.

Denetim:

Denetimler Tosya Ticaret ve Sanayi Odasının koordinasyonunda; Tosya Ticaret ve Sanayi Odası, Tosya Belediyesi, Tosya Dokumacılar Odası, Tosya Kese ve Kuşak İmalcileri Odası ile Kastamonu Üniversitesi Tosya Meslek Yüksek Okulundan ürün hakkında bilgi sahibi kişilerin katılımıyla en az 3 kişiden oluşan denetim mercii tarafından yürütülür.

Denetimler yılda en az bir kez yapılır. Şikâyet üzerine veya gerekli görülen hallerde ayrıca denetim yapılabilir. Yapılan denetimler 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca raporlanarak her yıl düzenli olarak Tosya Ticaret ve Sanayi Odası tarafından Türk Patent ve Marka Kurumuna sunulur.

Denetim mercii; Tosya Kıl Telasının üretiminde kullanılan atkı ve çözgü ipliklerinin uygunluğunu, atkı ve çözgü iplerinin asgari iplik sayılarının uygunluğunu, üretim metoduna uygunluğu ve Tosya Kıl Telası ibaresi ile mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğunu denetler.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.